

The Oldest Slovene Daily in Ohio Best Advertising Medium

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DELAVSKI DNEVNIK ZA SLOVENCE V AMERIKI

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio Oglasi v tem listu so uspešni

VOLUME XIX. — LETO XIX.

CLEVELAND, OHIO, SATURDAY, (SOBOTA) SEPTEMBER 5, 1936.

ŠTEVILKA (NUMBER) 211

PARIZANI ZAHTEVAJO OROŽJE ZA MADRID

Več kot sto tisoč ljudi je demonstriralo proti embargu na izvoz orožja v Španijo ter zahtevalo preklic te prepovedi.

PARIZ. — Čim je včeraj prišla v Pariz vest o padcu Iruna, se je zbralo na ulicah nad sto tisoč Parizanov, pristašev ljudske fronte, ki so gromovito zahtevali od Blumove vlade, naj takoj dvigne embargo proti izvažanju orožja in municije v Španijo (za ljudsko vlado). Maurice Thorez, vodja francoskih komunistov, je izjavil, da je fašistične vlade zalagajo španske fašiste z orožjem in municijo, vsled česar je skrajni pas, da Blumova vlada neha "pogotirati" špansko ljudsko vlado in opusti svoje stališče "neomešavanja." Thorez je citiral protest španske ljudske vlade proti italijanski vladi, kadar je španska vlada obdoločila, da je preskrbela fašističnim ujetnikom 24 novih vojaških letal, nato pa je izjavil, da je za izboljšanje položaja španske vlade odgovorna ta "blokada, ki je v nasprotju z najosnovnejšimi načeli mednarodnih zakonov." Demonstranti so grmeli: "Mi ne bomo orožja in letal za Španijo!" Komunisti so pozivali socialistične poslance, naj jih podarjajo v prizadevanju, da se embargo na izvoz orožja preklicuje. Dasi ima Blum socialiste še pod kontrolno, pa politični opazovalci domnevajo, da bo komunistična agitacija najbrž dovedla do izpolnitve v francoski Ljudski fronti, ako bo vlada vztrajala pri svojih dosedanjih smernicah.

Na gornji sliki vidite slovensko gostilno "Ljubljana" v Ulicah sveta (Streets of the World) na Velikojezerski razstavi, ki ji nad vrati ne manjka tudi za slovensko gostilno tipičnih obilcev. Načrt za gostilno je napravil clevelandski arhitekt Richard, ki je rodom Čeh, in sicer na podlagi razglednice, ki jo je narisal slovenski umetnik Gaspari. Gostilno vodi slovenski trgovec John Rožanc z Waterloo road.

Poleg slovenske gostilne vidite prizidek, v katerem se nahaja razstava hrvaških narodnih vezenin, ki jo vodi Steve Lučič.

Na sliki na desni je pa skupina zalih hrvaških mladenk iz Clevelanda, ki so opravljene v hrvaški narodni noči.

Cabellero novi premier Španije

Giralova vlada je včeraj podala ostavko in sestavljena je bila nova vlada, v kateri imajo večino levičarski socialisti. Socialist Largo Caballero je predsednik nove vlade

Podrobnosti o padcu Iruna, ki so ga morali rebeli drago plačati.

MADRID, 4. sept. — Danes je nenadoma podala ostavko levičarska republikanska vlada premijerja Jose Giralu Pereira, ki je bila na oblasti sedem tednov, in na njeno mesto je stopila nova vlada, kateri načeljuje levičarski socialist Largo Caballero. V novi vladi sedi šest levičarskih socialistov, dva komunisti, en republikanec, en Katalonec, dva levičarska republikanec in en baški nacionalist. Caballero, dasi socialist, je precej blizu komunistov, h katerim se je zadnja leta čedalje bolj nagibal in ima med njimi mnogo pristašev. To pomeni, da je nova vlada izrazito levičarska. Sestavljena je iz elementov, ki so v prvi vrsti odgovorni za uspešno obrambo Madrida. Brez njih bi bil najbrž že padel pred rebeli. Toda socialisti in komunisti so noč in dan organizirali in opremljali nadaljne bataljone delavske milice ter jih pošiljali na fronto proti fašističnim upornikom. V novi vladi je tudi levičarski socialist Prieto, ni pa v nji anarhistov, ki predstavljajo mogočno silo, vsled česar je možno, da bo prišlo do nadaljnjih sprememb v vladi in da bodo nadomestili levičarske republikance anarhisti in sindikalisti. Slednje skuša Caballero podvreči svoji kontroli.

WPA DELAVCI ZAŠTRAJKALI

MINNEAPOLIS. — Okrog deset tisoč delavcev pri WPA je bilo včeraj pozvanih na protestni štrajk, ako se ne bo ugodilo njihovim zahtevam za spremembo mezdnih in delovnih razmer. Stvar vodi Delavska zveza (Workers' Alliance), čije voditelji pravijo, da bo prišlo do splošne stavke v okraju, ako se ne bo ugodilo zahtevam reliefnih delavcev.

RUDNIK ZAPRT

LOGAN, W. Va. — Oblasti so zaprle premogovnik McBeth, ki je last Hutchinson Coal kompanije, v katerem je v sredo nastala eksplozija plina, ki je zahtevala življenje desetih rudarjev. Rudnik bo zaprt, dokler ne bo zaključena preiskava, ki se jo je podvzelo danes na povelje državnega rudniškega departmanta.

Velikojezerska razstava

Danes, jutri in na Delavski dan bodo veliki dnevi za Velikojezersko razstavo v Clevelandu, katero je do včeraj obiskalo že malo manj kot dva in pol milijona ljudi in ki bo tekom praznikov nedvomno mrgolela nadaljnjih obiskovalcev. Na programu so vsakovrstne zanimive in tudi napete točke in umetni ogenj (fire works), ki bo začel razsvetljevati noč nocoj ob enajstih. V ponedeljek zvečer se bo pri tem porabilo materiala v vrednosti pet tisoč dolarjev. Razstava bo trajala še 29 dni.

Obiskovalci iz Cannonsburgha

Naše uredništvo in tiskarno so danes obiskali cannonburški (Pa.) rojaki Joe Mavrič s soprogo Mary in hčerama Mary Popovič in Štefko, ki se mude na obisku pri družini Perčič na 5604 Prosser ave., in Mrs. Katie Mavrič s sinom Henryjem, ki sta prišla na obisk k sestrični Mrs. Mavričeve Katie Podražaj, 6707 Schaefer ave.

Federacija za špansko vlado

Clevelandska delavska federacija je v četrtek med drugim sprejela soglasno tudi resolucijo, s katero je pohvalila gibanje za zbiranje fonda sto tisoč dolarjev, ki se ga bo poslalo španski vladi za pomoč v njenem boju proti fašistični in vojaški revolvi in Španiji.

Himen

Danes sta se poročila Mr. Frank Chiligoj, sin poznane družine Chiligojeve, 834 Rudyard Rd. in Zora Gulich, hčerka Mr. in Mrs. Anton Gulich, 723 East 162 St.

Cankarjeva ustanova

V Cankarjevo ustanovo sta te dni pristopila socialistični klub št. 27 JSZ društvo Zavodni Sosedje št. 158 SNPJ in rojakinja Mary Bradač. Iskrena hvala in mnogo posnemovalcev!

Thomasova poslanica ameriškemu delavstvu

Socialistični preds. kandidat Norman Thomas je za Delavski dan naslovil na ameriško delavstvo poslaničico, ki jo spodaj izčrpno navajamo.

Ameriško delavstvo je ob priliki letošnjega Delavskega dne lahko za marsikaj hvaležno. Mi imamo svobodščine, o kakršnih naši bratje v Italiji in Nemčiji nič ne vedo. Nam se ni treba z orožjem v rokah krčevito boriti proti fašističnim rebelom, kakor se morajo naši bratje v Španiji. Ali tudi na amerškem obzorju se kopičijo temni oblaki. Obstoji pa tudi upanje, da se bo zasukalo na bolje. Ameriško delavstvo je pokazalo razveseljivo zanimanje za organiziranje tovarn in industrij. To upanje pa je nerazdružljivo s slogo. Leto 1936 bo žalostno zaključeno, če bo pustilo delavske sile razdvojene. Tako razdvojitve je nepotrebna. Delavci jo lahko preprečijo. To lahko dosežejo brez da bi paralizirali slijajno prizadevanje Odbora za industrijsko organiziranje in jeklarski in drugih industrijah, ki so doslej neorganizirane.

Socialisti želimo ameriškim delavcem, da bi z združenimi močmi uspeli pri širjenju industrijskega unionizma med neorganiziranimi delavci. Toda to je samo eno sredstvo za končno osvoboditev. Leto za letom postaja značaj države in njene vlade važnejši za ljudstvo — za delavce in farmerje. In enaki argumenti, ki so privedli delavstvo do organiziranja na industrijskem polju, ga morajo privedi do organiziranja na političnem polju. Jaz spoštujem delavske voditelje, ki upajo, da bo iz Ne-strankarske lige za Roosevelta zrastla farmarsko-delavska

stranka. Toda mi socialisti ne moremo verjeti, da je prava farmarsko-delavska stranka lahko kdaj privesek ene izmed kapitalističnih strank. Za delavce ni dobro, da prodajo svoje glasove tako poceni Rooseveltu in Garnerju, ki nam ne nudita niti kakega ustavnega dodatka, ki bi napravil demokracijo ustavno! Ni dobro drveti za kandidati čijih svetovalci in podpiratelji, kakor n. pr. senator Robinson iz Arkansasa, ki so na Jugu branili bičanje in ugrabitve — da, celo umore, da se obdrži izkoriščano delavstvo pod peto izkoriščevalca! Kakršne razlike že morda vidite med starima strankama ali njihovimi voditelji, mi, socialisti pravimo, da niso dovolj velike. Dandanes se nas ne more obvarovati zapleta v novo svetovno vojno ali fašizma, razen ako se ročni in duševni delavci v mestu in na deželi organizirajo pod lastno zastavo.

Zato želim, da bi ameriško organizirano delavstvo preden bo minulo eno leto našlo pravo pot in začelo graditi mogočno farmarsko-delavska stranko, ki bo docela neodvisna od starih strank in njihovih voditeljev in ki bo popolnoma posvečena izobli-lju, miru in prostosti potom ustanovitve nove družbe, v kateri se bo produciralo za potrebo in bodo vsa sredstva za produkcijo (industrije) last družbe same. Delavcem, ki vse bogastvo ustvarjajo, pripada vse bogastvo! To naj postane naše geslo in potem bomo doživeli vsako leto vedrejši Delavski dan v tej naši veliki deželi.

Slavnostni sprejem delegacije JSKJ

Prihodni torek bo v S. N. Domu na St. Clairju otvorjena konvencija Jugoslovanske Katoliške Jednote, v zvezi s katero se bo vršil v ponedeljek zvečer v S. N. D. slavnostni sprejem delegatov in delegatij. Nastopili bodo razni ženski telovadni oddelki (drill teams) kot "Častna straža SDZ", "Kadetke Marie Prislundove", "Red Jackets" in drugi. Vodila jih bo urednica "Zarje" Albina Novak. Nastopilo bo več sto slovenskih mladenk v pestrih uniformah, kar bo gotovo zanimivo. Clevelandski rojaki in rojakinje so vabljeni, da pridejo k slavnostnemu sprejemu delegatov in delegatij bratske JSKJ, da se bodo počutili med nami kar najbolj mogoče dobrodošle in domače.

Ness dolži unije "raketirstva"

Varnostni direktor Ness je te dni predložil okrajnemu prosekutorju Cullitanu obsirno poročilo, v katerem dolži voditelje in nijskih delavcev, ki so zaposleni na mestni tržnici pri nakladanju in razkladanju poljskih produktov in živil, "raketirstva", češ, da silijo farmerje in trgovce, da morajo plačevati pretirane plače za to delo. Clevelandska delavska federacija se je odločno potegnila za obdolžene uradnike ter izjavila, da so obdolžbe iz trte izvite, da bi se te unijske voditelje diskreditiralo. Cullitan je dejal, da bo Nessovo poročilo preštudirano.

Važna seja

V torek zvečer dne 8. t. m. se bo vršila seja staršev učencev Jugoslovanske šole moreadne u-metnosti SND. Starši učencev, kakortudi prijatelji te šole so uljudno vabljeni, da se te seja gotovo udeležijo ob osmih zvečer v navadnih prostorih. — Odbor.

Odkritje Njegušovega spomenika

Jutri ob desetih dopoldne bodo bratje Srbi v Jugosl. kult. vrtu svečano odkrili spomenik velikemu črnogorskemu pesniku in vladiki Njegušu, avtorju nesmrtnega "Gorskega venca." Vsi, ki namerjajo priti z avtomobili, naj bodo pred S. N. D. na St. Clairju ob pol desetih, ko se bo avtna povorka začela pomikati proti Rockefellerjevemu parku, kjer se bo svečanost vršila. Ob eni popoldne se bo začelo oddajati slavnosten radijski program, katerega se bo oddajalo preko omrežja NBC in clevelandske postaje WTAM in bo tudi direktno prenašan v Jugoslavijo. Ob pol dveh popoldne bo v S. N. D. slavnosten banket, zvečer pa predstava "Gorskega venca," kateri bo sledila prosta zabava s plesom. Odbor vljudno vabi naše rojake, da se udeležijo te proslave.

Naš najzvestejši čitatelj

Čuli smo, da je postal najzvestejši čitatelj "Enakopravnosti" naš kaplan Matija Jager. Pravijo, da list jedva pričaka, potem ga pa do zadnje črke pazno prečita in preštudira. Skoda, da tudi mi nimamo toliko časa na razpolago, da bi tudi mi prečitali njegove kilometrske tirade.

Dolgo stročje

Znani rojak Frank Modrijan ki stanuje na naslovu 18618 Keewanee ave., nam je prinesel v uredništvo dva po 22 palcev dolga fiziološka stroka, ki sta zrasla na njegovem vrtu. Seme je prišlo iz Južne Amerike.

Pevsko društvo "Soča"

Pevsko društvo Soča priredi v ponedeljek popoldne "Weiner Roast" na Kauškovski farmi, White Rd., Chardon, O. Prijatelji in člani so vabljeni, da se udeležijo zabave.

Smrtna kosa

V petek zvečer je preminula na svojem domu na 1377 East 47 St., Mrs. Cecilia Pelko, roj. Bolehala je 7 tednov. Rojena je bila v vasi Velika Lipje pri Žužemberku, fara Hladno. Prišla je v Cleveland leta 1908. Poleg žalujočega soproga Johna, zapuščila sinove Wilberko Cecilijo, ter sestri Mrs. Mary Starr in Mrs. Jennie Hovnar in polubrata Johna, vsi v Clevelandu. V stari domovini pa 3 polubrate in 2 polusestri. Poleg tega zapuščila mnogo drugih sorodnikov. Pogreb se bo vršil v torek jutraj pod oskrbnim pogrebnege zavoda A. Grdina in Sinovi.

Obisk iz Detroita

V našem uredništvu so se danes ustavili tudi Mr. Paul Ockmenton iz Detroita, ki so prišli pogledat Veliko-jezersko razstavo.

Na operacijo

Mrs. Paulina Prudich se je morala podvreči teški operaciji v Five Point bolnišnici. Prijatelji jo lahko obiščejo v sobi 26-A.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by THE AMERICAN JUGOSLAV P.T.G. & PUBL. CO. VATRO J. GRILL, President 6231 ST. CLAIR AVE.—HENDERSON 5811

Issued Every Day Except Sundays and Holidays Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto \$5.50 za 6 mesecev \$3.00; za 3 mesece \$1.50 Po pošti v Clevelandu za celo leto \$6.00 za 6 mesecev \$3.25; za 3 mesece \$1.60 Za Združene države in Kanado za celo leto \$4.50 za 6 mesecev \$2.50; za 3 mesece \$1.50 Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države za 6 mesecev \$4.00; za celo leto \$8.00 Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

UREDNIKOVA POŠTA:

Uredništvo "Enakopravnosti" z veseljem priobča dopise naročnikov, kar pa ne pomeni, da se strinja z izjavami ali trditvami dopisnikov. Uredništvo pove svoje mnenje o vsem na drugem mestu, v prvi vrsti v uredniški koloni.

25-letnica društva Zavedni sosodje

V nedeljo 6. septembra proslavlja društvo Zavedni Sosodje svoj srebrni jubilej, z bogatim programom ki je bil že priobčen v sredini številki.

Bilo je leta 1911 ko se je ustanovilo naše društvo s pomočjo članov sosednjih društev in ti so bili, James Rotar, Carl Rotar, Frances Rotar, John Kantz, Jos. Pakj in ranjka Anton in Frank Kos. V življenju sta omenjena dva veliko delala.

Društvo je imelo veliko teškoč, posebno z svojimi sejami, ker takrat še ni bilo Društvenega Doma in to celih 4 let. Seje so imeli en čas pri našem pionirju Jos. Pakju in ranjkem Antonu Kosu in če se ne motim tudi brezplačno.

Tudi drugače so bile teškoče, pa vseeno je društvo napredovalo in dočakalo 25 letnico. Društvo šteje 137 dobro stojećih članov in 27 v mladinskem oddelku. Še živeči ustanovitelji so Frank Zagar, Anton Možina, Ivana Možina, Vincent Badalič, Katerin Badalič, Lucija Leskovec in Tom Rus.

Zelimo jim da bi bili še dolgo med nami in da bi skupaj praznovali 30 letnico.

Cenjeno občinstvo vabimo, da nas poseti ta dan in skupaj z ustanovitelji in znanci proslavimo 25 letnico. Z bogatim programom in dobro postrežbo nam bo proslava ostala dolgo v spominu. Ne pozabite nedelje 6. septembra vsi v Slovenski Društveni Dom na Recher Ave. v Euclid, O.

Anna Zela, zapisničarica

Piknik pri Stušku

Čas piknikov in izletov se bliža h koncu. Kmalu bo zopet narava izgubila svojo lepo zeleno obleko in si nadela rumeno, jesensko, pozneje pa belo, zimsko. Mi pa bomo gledali iz toplo zakurjenih sob ven v mrzlo z snegom odeto naravo in vzbujali spomine na lepe izlete in piknike katerih smo bili deležni v pretekli sezoni.

Se ena priložnost se vam nudi, da se v krogu prijateljev in znancev pošteno razveselite in sicer v nedeljo, 6. septembra ko bomo priredili piknik za vse naše prijatelje in znance. Potrudili se bomo, da vam postrežemo prvovrstno. Kateremu pa ni za zabavo, naj pa pride pogledat kaj nam je ta veter napravil zadnji petek.

Anton in Mary Stusek, Wickliffe, O.

Kampanja za SDZ

Moj namen je opozoriti članstvo društva "Svob. Slovenke", št. 2 SDZ glede kampanje, ki je v teku še za mesec september.

V Clevelandu se še nahaja precejšnjo število naših deklet in žena, kakor tudi mladine, ki niso člani naše domače organizacije. Morda je tu ali tam kakak, ki ni bila vprašana za pristop, ker je včasih težko nadlegovati.

Prav vsele bomo ako se same javite pri katerikoli članici, ali pa pri tajnici društva Josephine Petric, 1231 Addison Rd. Prav lahko je agitirati za SDZ. Ima zadostno število društev, tako da si lahko vsaka odloči med katero skupino bi želela pristopiti.

Pri društvu "Svob. Slovenke" št. 2 so vse članice enako vpoštevane in spoštovane. Društvo posluje v lepi slogi, ter je glavni namen pomagati si medsebojno.

Aktivne članice društva stremijo po pouku in izobrazbi, katera nam je gotovo vsem potrebna, ako hočemo, da bo vsem kdaj boljše na svetu.

na, ako hočemo, da bo vsem kdaj boljše na svetu.

Prihodnji četrtek je redna mesečna seja. Še je čas drage sestre, da pripeljete nove članice. Pokažimo naši društveni tajnici, kakor tudi glavnemu tajniku S. D. Z., da imamo namen in voljo delati za prosperiteto društva in cele organizacije.

Za obilen pristop k društvu "Svob. Slovenke" vas vabi N. K. predsed.

CABELLERO NOVI PREMIER ŠPANIJE

(Dalje iz 1. str.)

na komanda prepustila divjim Mavrom, ki so goli do pasu in s turbani na glavah vdrli v mesto, ki ga ni bilo mogoče ubraniti pred njimi. Koliko lojalistov je padlo pri tem, nihče ne ve, sodi se pa, da najmanj 2000. Divji Mavri so poklali vse lojaliste, ki so jih dosegli, tudi ranjence. Neki ameriški poročevalec poroča o ranjenem lojalistu, mimo katerega je drlo več oddelkov Mavrov, ki so vsi streljali vanj, da bi ja ne ostal živ. Ko je omenjeni poročevalec prišel do njegovega trupla, je naštel na njem dvajset ran.

Mavrom je vzelo štiri ure, predno so mesto popolnoma osvojili. Večina lojalistov se je sicer med tem umaknila proti San Sebastianu ali francoski meji, toda posamezne skupine so se zabarikadirale v hiše ter se borile do konca. Najhujši odpor je nudila skupina desetih Francozov, enega Nemca in enega Belgijca, ki so se zabarikadirali v neko hišo ter se branili z majhno strojnico. Predno se je ta skupina umaknila, je obležalo na ulici dvajset Mavrov mrtvih. Mavri so se v tem boju posluževali predvsem ročnih granat in nožev. Predno je bilo mesto zavzeto, je padlo na stotine divjih napadalec. Zvečer je bilo mesto oplenjeno in v plamenih in rebeli so ga prepustili njegovi usodi ter začeli pritiskati za umikajočimi se vladnimi milicniki proti San Sebastianu, ki so za seboj sproti podminirali vsa pota in ceste.

Vladni milicniki še drže most preko reke Bidassou. Sinoči so dobili vagon municije, ki je pripeljal preko Francije. Poprej so bili že skoro brez municije.

Vladni poveljniki so imeli sinoči vojni svet, na katerem se je razpravljalo, ali ne bi kazalo zbrati razpršene milice ter vpaсти preko meje nazaj proti Irunu. Seveda je vprašanje, ali bi jim francoske oblasti hotele vrniti orožje, ki so jim ga pobrale, ko so pribežali preko meje.

SAN SEBASTIAN. — Vest o padcu Iruna je povzročila v tem mestu veliko bojazen, da bodo rebeli vsak čas začeli napadati San Sebastian. Bolnišnice v mestu se je večeraj izpraznilo in bolnike in ranjence so prepeljali v Bilbao in Santander. V mestni porodnišnici, v kateri je bilo tekom nedavnega bombardiranja z rebelnih bojnih ladij ubitih več mater in otrok, je še ostalo okrog 40 nosečih žensk, ki vsak čas pričakujejo poroda. Odkar sta pripluli v sansebastiansko luko dve vladni podmornici, rebelnih bojnih ladij ni bilo še videti. Mestu grozi napad s treh strani. Cesta proti Bilbao je še odprta in se bo še lahko dobilo od tam orožje in strelivo. Govorili se, da bo obrambni komitej skušal speljati glavni rebelni napad proti Pasajeju ali Zaraguzi, zapadno od San Sebastianu, da slednjega ne bi doletela enaka usoda kot Irun.

Vstavite se v gostilni "Ljubljana" na Veliki jezerski razstavi.

IZ PRIMORJA

Učiteljski izpit

so napravili v Gorici med drugimi tudi sledeči abiturienti slovenskega porekla: Antonija Col, Marija Komej, Ida Parovel, Danilo Trampuš in Jožef Venturini (slovenska rodbina iz tržaške okolice).

Še vedno strog režim vlada v Primorju oziroma povsaj Italiji glede prehrane. Gorški prefekt je te dni odredil, da se mora trgovina z živili, ki jo ima Peter Brumat v ulici Giustiniani, zapreti za pet dni, ker ni imel zaznamovanih cen nekaterih vrst blaga.

Siamska država zelo pridno gradi vojne ladje. 22. t. m. so v Tržicu (Monfalcone) zopet spustili v morje siamsko vojno ladjo, ki je namenjena za polaganje min.

Oltarni prt za katoliško cerkev v Addis Ababi so darovale fašistične žene Trsta. Poieg religioznih motivov je vanj vtkan — fašistični sekirski snop!

STOLETNIK UMRL

PRESCOT, Ariz. — Včeraj je tu umrl 108-letni Edward McGinley, ki je trdil, da se je imel zahvaliti za dolgo življenje predvsem "dnevniku požirku" whiskeyja. Včeraj si je privoščil svoj zadnji "dnevni požirek", se obrnil, napravil par korakov in se zgrudil mrtev na tla.

NOZI POJO V JETNIŠNICI

ATLANTA. — Nicholas Chusano, 26-letni ponarejevalec denarja iz Brooklyna, N. Y., je večeraj postal že četrta žrtev nožev v tukašnjih zvezni jetnišnici v teku letošnjega leta in so ga hudo oklanega prenesli v jetniško bolnišnico. Oklal ga je neki sokaznjeneč.

ANGLEŠKA OJAČENJA ZA PALESTINO

LONDON. — Angleška vlada je odredila, da se pošlje nadalje ne vojaške čete v Palestino, kjer so še zmerom v teku krvavi nemiri med Arabci in Zidi. Palestina se nahaja pod angleškim protektoratom.

Zahvala

V prijetno dolžnost si štejem, da se tem potom najlepše zahvalimo mojim dragim otrokom in zetom ter mojim dobrim prijateljem za presenečenje — (Surprise) na 29. avgusta ob priliki mojega 60 rojstnega dne. Naše življenje je življenje trpinov, polno grenkih ur in razočaranj. Edina pomoč in tolažba, katero človek lahko išče v silii je pri dobrem prijatelju. Zato je pa resničen prijatelj vreden, da se ga čuva kot zlato.

Drago mi je bilo ko sem se znašel sredi skupine mojih prijateljev in tega dneva ne bom nikoli pozabil. Naj izrečem zahvalo mojim sinovom, hčeram in zetom, dalje naj se zahvalim sledečim prijateljem: Mr. in Mrs. Hribar, E. 155 St.; Mr. in Mrs. L. Karish, Sylvia Ave.; Mr. in Mrs. J. Holmes, Holmes Ave.; Mrs. J. Krall in njeni hčeri iz Prosser, Mr. James Mansour, Mr. in Mrs. Fr. Ule Daniel, Mrs. Rose Klun, Miss Josephine Jankovic, Mr. John Omerza, Sr. Daniel Ave., Mrs. Cecere in sin, Mr. Frank Zupancic, in Mr. John Pezdirtz za lepe besede.

Iskrena hvala Mr. John Pezdirtzu, ki je zložil tako lepo voščilo. Dalje hvala mojim nečakinjam, ki sta izrekle čestitke ter mi poklonile tako lepe cvetlice. Se enkrat hvala za vse!

Frank Zupancić, 696 East 160 St. (Dalje na 3. str)

SKRAT

Soseda Jaka in Lojze pravita, da smo "ustrelili največjega političnega kozla, odkar je minula državljanska vojna", ko smo poročali, da sestoji Cosmopolitan liga iz demokratskih mestnih uslužbencev. Kakor da bi bilo kaj razlike, če omenjena organizacija sestoji iz demokratov ali republikancev! Kaj niso eni kot drugi zgolj navadni koritarji, vključivši zgoraj omenjena rojaka, katerim se gre vedno in povsod samo za osebne materialne koristi — službe, službe in službe? Če ne bom ustrelil hujših "političnih kozlov" kot je bil ta, bom prav v miru spal in kri mi niti malo ne bo silila v lica...

Ker smo že pri "politiki", naj mi bo še dovoljeno prijazno vprašati, kako to, da "A. D." ni še javno protestirala proti "bosusu" Gongwerju, ker nasprotuje kandidaturi sodnika Franka Lauscheta, ker noče tako plesati, kakor mu Gongwer žvižga? Če se ne motim, nista o tem niti poročala svojim čitateljem, čeprav imata tako strahovito "veliko srce" za vse, kar je slovenskega. Ali smo v strahu pred Gongwerjevo gajžlo?

Glede Baraginega dne (fanta, kdaj se bosta naučila pravilno sklanjati Baragino ime, ki ni "Baragovo"?), pa moram povedati, da me ni mučila prav nobena nevoščljivost, temveč sem nasprotno iskreno želel, da bi bilo minulo nedeljo najkrajše vreme, da bi se bili vsi klerikalni gromovniki lahko izkašljali do sitega pod svobodnim vedrim nebom. Ker se moja želja ni izpolnila, sem bil skoro žalosten. Kajti povem vam, da sem v naprej vedel, da bi Jaka in Lojze drugi dan poročala o "desettisočih navdušenih udeležencev", nakar bi ju bil jaz prijazno vprašal: "Ali sta morda prišla tudi vrabce?" In, vidite, slabo vreme mi je nemarno prekrizalo ta račun.

Na Jamesovo ponovno vabilo, naj se vpišem v Lojzetovo šolo, ponavljam: najprej zbrhatajta v tem pogledu vse tiste vajine naročnike, ki so že tako dolgo v Ameriki, da so se postarali, a še niso ameriški državljani! Kadar bo teh zmanjkalo, potem me pa lahko zopet povabita. Seveda bom jaz dolgo pred tem že osivel kot podanik strica Sama, ki je na srečo vseh poštenih in dobrhotičnih ljudi v Ameriki vse drugačna duša, kakor so Jaka, Lojze in njuna nesveta (imeniten izraz, čeprav ga rabi tudi Coughlin!) družčina, ki bi nam rajši danes pripravili pogubo kot jutri (namreč vsem, ki ne nosimo črnih pelerin) ... (In nemara dosti zvestejši in boljšji podanik kot marsikdo drugi.)

Kaplan Matija trdi, da tekoče polemike z nami ni začel on, pač pa mi s tem, da smo "napadli" škofa Schrembsa, on pa da je šel nato samo "brantit." Kaj, če bi Matija priznal, da se je malce "zmotil"? Mi škofu vendar nismo obesili na grbo nobenih grehov, temveč enostavno poročali, kaj je v Rimu govoril, po ameriških časopisih. Mi namreč še nimamo nobenega poročevalca v Rimu. Kar se tiče komentiranja Schrembsovih izjav od strani Lige proti vojni in fašizmu, ki ga Matija vali na našo grbo, pa rečemo, da nam ni nič žal, da smo stvar prevedli in priobčili.

(Dalje na 3. str)

Čas je za imunizacijo proti davici

Piše Dr. John L. Rice, zdravstveni inženir mesta New York.

Toliko slišimo dandanes o potrebi za žeta ali proračuna za družinske stroške, to je prav, kajti proračun je zdrava stvar. Ali koliko izmed nas misli na proračun naše zdravje in zdravje naše družine? Vsaka modra mati naj postavi zdravje svojega deteta na proračunski sistem, pa tudi vsak pametni človek naj stori isto za samega sebe.

Družinski proračun služi za to, da stanujejo stroški v meji razpoložljivih sredstev, in to je tudi svrha proračuna za zdravje. Vsaka bolezen in družini stane mnogo. računni zdravnik, bolničarke in lekarnarji navadno požirajo dohodek družine. Ali dandanes se morejo z napredkom zdravstvenosti mnoge bolezni dejanski preprečiti, in najlažje izmed teh se daje preprečiti difterija ali davica.

Takozvani toksoid je pozitivno preprekavalno sredstvo proti difteriji in otrok, ki bil pravilno imuniziran, ne bo dobil difterije. Modra mati skrbi za to, da bo njeno dete zavarovano, čim doseže starost tih mesecev. Vsak otrok pod starostjo petih let bi moral biti imuniziran in, ako ni bilo že storjeno, naj se stori takoj. Otrok bo potem varen proti napadu difterije, ko se ta bolezen prikaže s prihodom novelega vremena.

S sodelovanjem staršev je bilo v letu 1,250,000 otrok imuniziranih v mestu New York. Uspeh je najboljši dokaz vrednosti imunizacije. Pred desetimi leti je poročeno število smrtnih žrtev vsled difterije v šalo v tem mestu več kot 650 — lani je bilo vilo smrti prišlo dol na 66 in vse kar, bo ta nizki rekord letos presežen. In govorimo, ako bo vsak otrok imuniziran sedaj.

Imunizacija proti difteriji je varna, nastavna in brez bolečin. Po navadi dve toksoida povzročata imuniteto v teku sedmih tednov. Vaš družinski zdravnik skrbi za imunizacijo. Aranžirajte z njim, kaj za veepljenje, da bodo otroci varni.

Skrbite za zdravje vnaprej s tem, da postavite na proračunsko podlago. Ako storite, ohranite svoje otroke pred trpljenjem in morda pred smrtjo.

NEKAJ ZA VSE

Skoraj vsak bolnik ima rad evetlični krog sebe. Paziti pa moramo, da mu ne nesemo takšnih, ki premočno dišijo. Če je tudi, da ga razveselimo s cvetličnimi rasejo v prsti svojega lončka dalje, ne bi mu prinašali odtrgane cvetlice. Cvetlice, ki jo vidi bolnik sam razvijati se dalje, brez ugodnega vpliva na njegovo razpoloženje.

(Dalje iz 1. kolone)

janja? Kdor je to povzročil, je vsega kriv, ga tudi kriv pred vesoljnim človeštvom. Kdo je torej ta pošastni krivec?

Zgodovina obtožuje, špansko ljudstvo vo obtožuje, svet obtožuje:

Fašisti, kar pomeni združene kaptivne liste, monarhistične poklicne mesarje, aristokratske veleposestnike in španski kler, so se dvignili proti španskemu ljudstvu in njegovi ustavno izvoljeni vladarji, ker je ta hotela odpraviti vsaj najhujše najočitnejše krivice, ki jih je moralo špansko ljudstvo prenašati dolga stotina let; ti fašisti so nahujskali brata bratu in poslali proti španskemu ljudstvu maroške divjake in tako vrgli državno in njeno ljudstvo v pošastni kaos brez mornega klanja in uničevanja!

Pošten človek ne more drugega, nego kor da iz dna srca obžaluje ubogo špansko ljudstvo in vse — vse! — nesrečne žrtve strahotne civilne vojne, v katero so zapletli brezsrčni fašistični elementi, da žalovati Badajoz, Irun in tudi vse druge nike, ki jih je zadela maščevalna roka republikancev, ki so jih rebeli s svojimi divjanjem sami razpalili do skrajne. Vse te žrtve so bile nepotrebne. Ljudstvo ni iskalo vojne, je ni hotelo, ni bila vsiljena. Vsemu ljudstvu, ne samo socialistom, komunistom in anarhistom.

Vihar divja, pustoši in uničuje vsak skrižem, ker so ga fašisti povzročili!

In fašistični elementi tudi nosijo odgovornost za vse posledice!

Fašisti — ne španski republikanci delavci in kmetje! In če slednji postanejo majo včasih prve in postanejo zvečanji — kdo je kriv? Fašistični povzročitelji vsega tega klanja in razdejanja!

Tega zločina jih nikdar nihče ne mogel odvezati!

Carica Katarina

Zgodovinski roman

— Za vrage! — vzklikne ruski mornar, — ta črni gondolieri zia to boljše, kakor marsikateri izmed nas!

Gianettino je medtem pripeljal na krov.

Okrog nezavestne Klarise in Gianettina so se takoj zbrali častniki. Gianettino je mrko gledal okrog sebe, ko je videl, s kakšnimi pogledi opazujejo častniki lepo Klariso.

— Lepa je, — niso nam preveč pripovedovali o lepoti mladih beneških deklic! S to-le se ne more primerjati nobena naših deklet!

— Mislim, da ne bo ta rdečelasa lepica preveč neusmiljena na Nagradila nas bo, ker smo jo potegnili iz vode! — reče mladi častnik.

Vsi so se zasmejali.

Gianettino seveda ni razumel besed, ki jih je rekel ruski častnik. Gondolieri ni razumel niti ene ruske besede, vendar je prestal na častnikovem obrazu kar je rekel. S silo se je moral prepričati, da ni planil na častnika in ga podrl na tla.

Naenkrat pa so stopili častniki z nekim spoštovanjem v stran. Pojavil se je visok, blede mož s črno brado. Obleden je bil v poladeno uniformo.

— Admiral! So zašepetali častniki.

Prišel je knez Gregor Orlov, ki je bil poveljnik mornarice. Vsi čitalci že vedo, radi česa se je človek napotil v Benetke. Orlov je h Gianettinu, ki je stal nezavestni Klarisi in bil pripravljen, da se bo boril kakor častnik. Gregor Orlov pogleda na Klariso, tudi črni grof je obstal kakor ukopan, ko je zagledal to lepotico.

Potem pa se je zopet obrnil h Gianettinu in ga vprašal italijansko:

— Moji ljudje so rešili to mlado ženo in tebe iz morja?

— Da, signor, — odgovori Gianettino, — zato vam morava biti hvaležna.

— Kako pa ste prispeli na morje?

— Z beneško gondolo.

— Na odprtem morju pa vas je zalotila nevihta, mar ne?

— Da, gospod. Če bi vihar ne bil tako močen, bi se mi brez pomoči posrečilo, da bi prispel v pristanišče, morje pa je strašno nemirno in moja mala ladja ni mogla ljubovati strašnim valom!

— Nekdo pa je utonil?

— Da, signor! To je sin beneškega doža, — imenuje se Francesco Armidore!

— Dožev sin? — vpraša Orlov presenečeno. Saj to je za dožja velika nesreča. Srečen sem, če bom nesrečnemu očetu lahko pomagal vsaj truplo njegovega otroka!

— Če je mrtvec dožev sin, kdo je torej ta mlada dama? — in Orlov pokaže Klariso, ki je ležala na se vedno onesveščena na klopi.

Naprodaj

Pet akrov zemlje na Chardon Hill, blizu Bishop. Cena \$1625. Vprašajte Mr. Harwood, 2051 E. 221 St., (na Chardon Hill) KEn. 3546 J.

Preše in malni

Proda se več novih preš na malni od 1/4 do 1 tone in novi malni — po zmerni ceni. 1410 East 52 Street, zadržaj, zgoraj.

Proda se

Hiša za eno družino, 6 sob, na East 148 St., — Cena je \$3,600, doboje se dobri pogoji: prodaja lastnik. Pokličite GLeenville 3190

hlepne želje in žel zahvalo velike carice.

Sedaj pa — sedaj mu carica ni zapovedala uničiti vojske. Sedaj je šlo za to, da bi premagal slabotno žensko, jo zvalil na svojo admiralsko ladjo in jo s silo odpeljal v Rusijo, kjer jo čakata temnica ali smrt! — Kadar koli se je Gregor Orlov spomnil namena svojega potovanja v Benetke, mu je postalo nekam tesno pri srcu.

Orlova bojazan pa je imela tudi svoj vzrok. Ta vzrok je bila praznovornost, ki se je naselila v njegovi duši.

Ko ga je carica v Petrogradu tako nenadoma obiskala in mu ponudila mir, je bil grof Gregor Orlov srečen, ker se je že videl na poti, ki ga bo zopet privedla do njegove nekdanje slave in moči. Trdno je bil prepričan, da se bo zopet vrnila stara ljubezen in sreča.

Sedaj ni več mislil na Potemkina, sedaj mu ni treba več trepetati pred grofom Paninom, — sedaj je carica prišla k njemu in ga prosila za pomoč! Sedaj je zopet lahko govoril z njo med štirimi očmi.

Njegovo srečanje z lepo Katarino je zopet vzbudilo njegovo strast in hrepenenje po tej lepi ženi. Čutil je, kako se mu vrača stara ljubezen, ki se je že skoraj spremenila v sovraštvo.

Da, zopet je hotel služiti Katarini in storiti, kar je želela, hotel je premagati njeno tekmovalko in jo odpeljati v Rusijo ter jo napraviti neškodljivo, — to pa je bil pogoj, da bo zopet postal caričin miljenec.

Z mrzlično naglico si je grof vse pripravil in se odpravil na pot. Carica je dala takoj popraviti najboljše ladje ruske mornarice, čez nekaj dni pa je že grof Gregor Orlov, obdan od svojih častnikov, odplul proti Benetkam.

Katarina ga je še enkrat pred njegovim odhodom sprejela ter mu z laskavimi besedami obljubila, da ga čakajo nekdanje časti in nekdanji položaj, če pripelje ono pustolovko živo ali mrtvo v Petrograd. Katarina ni imenovala Elizabetine hčerke nikdar drugače kakor pustolovka.

Pri tem razgovoru je bil prisoten tudi Aleksander Potemkin. Bil je zelo resen in je imel oko zavezano s črno rutico. Sedel je na stolu, na videz pomirjen z grofom Gregorjem Orlovim.

Na caričin predlog sta si ta dva nasprotnika stisnila roke in se celo objela.

Dvorjani, ki so bili navzoči so takoj vedeli, da gre zopet le za nesramno komedijo, kar se je na ruskem dvoru tako nešteto krat dogajalo.

Samo en izmed teh dveh je mogel biti caričin ljubimec.

Med tem ko sta si ta dva stisnila roke in se objela, je stal v vrstah dvorjanikov tretji — Subov, lepi caričin čitalec, vitez Vladimirovega reda. Tiho se je smehljaj in si mislil:

— Če se dvoje zveri grize med seboj, se tretji po navadi veseli! — Le stiskajta si roke, objemajta vse, zatrujta si medsebojno prijateljstvo, — jaz vaju bom storil neškodljiva, — kdor se zadnji smeje, se najboljšje smeje, to pa bo Platon Subov!

Še nekaj je kakor mora ležalo na Orlovo vsemu in ru in to je bil pravi vzrok njegove žalosti.

Pred svojim odhodom iz Petrograda, je grof Orlov obiskal svojo staro prijateljico in svetovalko ciganko Marfo.

Orlov je bil čeli dan tako zaposten, da ni imel časa, da bi ciganki javil svoj obisk.

Ponoči je nenadoma potrkal na njena vrata. Moral je čakati, dokler mu ni ciganka odprla.

Marfa je bila, kakor vedno, zelo vesela, da je prišel grof Orlov k njej. Tudi sedaj je mislila, da je mogočni in vplivni grof prišel k njej samo radi tega, da bi videl svojega otroka.

Grof pa je samo vprašal, kako se godi njegovi hčerki, potem pa je nadaljeval:

— Popelji me v svojo sobo. Danes sem prišel, da bi mi povedala, kako bo končala moja najvažnejša življenska naloga.

— Nikar ne začni s svojim hokus - pokusom! To prihrani pa povej brez vseh ceremonij, kakšna je moja prihodnost.

Črna Marfa mu je obljubila, da mu bo povedala samo to, kar bo zares prečitala iz kart. Prišla sta v isto sobo, kjer je Marfa prerokovala nekoč tudi Potemkinu in carici Katarini.

Črna svetiljka je še vedno visela od stropa, bilo je, kakor takrat.

Črna Marfa je tiho stopila k mizi, na kateri so ležale karte, pomešala jih je in prosila grofa Orlova naj dvigne.

Potem pa jih je motrila nekaj časa, jih še enkrat pomešala in jih postavila po mizi.

Marfin blede obraz je postal še bolj blede, velike črne oči so se divje svetile, njene prsi pa so se dvigale. Naposled pa je črna Marfa spregovorila:

— Vi greste na dolgo potovanje!

Grof Orlov jo je presenečeno pogledal.

Ciganka vendar ni mogla vedeti, kar mu je carica Katarina zapovedala. In vseeno mu je povedala resnico! Torej bo tudi vse drugo, kar mu bo povedala, sama resnica.

— Vaša pot vodi na daljnje morje, — nadaljuje črna Marfa, ki je gledala Orlovu naravnost v oči, — vidim lepo mesto, kateremu se bližate s sovražno namero!

— Pazite se, Gregor Orlov, pazite se! — V košatem vrhu oljke sedi rumena ptička, ki zapeljivo poje! Ha, v roki imate puško! Vi hočete ptičico ubiti! Vaša roka je že pritisnila na peletina, že je hotela sprožiti, — pesem ptičice pa je bila tako krasna, tako sladka, da niste mogli sprožiti za nobeno ceno — in puška vam pade iz rok:

— Sedaj vas vidim, kako ležite pod drevesom. — pesem male rumene ptičice vas je omamila — — —

— Sedaj sede na vašo ramo druga ptica! — To je orel, velik orel, ki ima na glavi krono. On vam nekaj pripoveduje! Vi planete, — morate ga ubogati, — zgrabite svojo puško, ki leži poleg vas, — ustrelite, — lepa ptička pa pade z veje! — Mr-tva je!

— Orel jo pograbi in odleti z njo.

Grof Gregor Orlov je stal napolj zaprtih oči pred črno ciganko.

Občudoval je Marfo.

Rumena ptička v košatem vrhu oljkega drevesa je bila pustolovka, Katarinina tekmovalka, — tista lepa grofica Pineberg, o kateri pripovedujejo, da ni moškega, ki bi si ga ona ne mogla osvojiti.

Kaj pa orel? — Da, to je bila Katarina, njegova gospodari-ca!

Če pa bi lepa beneška ptičica še tako lepo in zapeljivo prepevala — njega, kneza Gregorja Orlova ne bo omamila. Njega ne bo zapeljala njena krasna pesem! Ne, prej bo ubil ptičico, kakor pa da bi dovolil, da bi se izpolnilo cigankino prorokovanje. — Orel mu je bil dražji kakor slavec.

Črna Marfa je zopet buljila v svoje karte. Naenkrat se je njen obraz zmrčal. Ciganka je dvignila glavo in vprašala Orlova:

— Ali bi radi še to slišali?

— Ali vam pripovedujejo vaše karte še kaj? — vpraša Orlov. — Marfa, govori, pripoveduj dalje, povej mi, kaj me čakata! Slišati hočem resnico, čeprav je strašna in žalostna! Nisem strahopetnež, ne bojim se prihodnosti, mirno bom čakal na udares usode.

Marfa je držala karte z obeh rokama in rekla:

— Poslušajte, kaj vem in kaj bi vam še hotela povedati. Vidim kako ležite pod oljko in jočete. Žalujete radi smrti majhne ptičice, ki jo je orel pograbil in odnesel v svoje gnezdo, ki si ga je sezidal v nedostopnem skalovju.

— Vi ne morete nikakor pozabiti prekrasne pesmi. — Toda zastoj ječite in prosite Boga, — majhna ptičica se ne more vrniti več.

— Poslušaj! — nadaljuje ciganka z občudovanjem, — pono-

slušaj, kako leti orel v sinjih visavah, kako se spušča — — sedaj se sedel na vaše prsi, — sedaj vam rije svoje kremplje v srce — s svojim kljunom pa vam kljuje oko iz glave. — ubogi Orlov, orel vas bo pogubil!

Te strašne Marfine besede so dolgo zvenele Orlovu v ušesih.

— Da me bo orel pogubil? — carica Katarina ga hoče torej prevarati? Mar mu je ukazala, da bi uničil majhno ptičico samo radi tega, da bi potem tudi njega samega uničila?

Orlova se je lotila strašna jeza, pograbil je karte in jih vrzel po tleh.

(Dalje prihodnjic)

SKRAT

(Dalje iz 2. str.)

Smo še zmerom v Ameriki, kjer so podvržene kritiki tudi "neprevide" izjave škofov, zlasti, če so vse prej kot v skladu z načeli ameriške demokracije! Če bi škof ne bil govoril pohvalno o Mussolinijevem fašizmu, bi ga prav za gvišno nihče zaradi kaj takega ne kritiziral!

Kaplan Matija pravi, da "mora braniti škofa pred napadi" (Kritiko). Ali se škof ne more ali ne zna zagovarjati sam? Bežte, bežte, Matija bi rad hitro avanziral, ker se je že naveličal kaplanovati, zato vse to njegovo rohnenje proti nam ... Mnogo sreče, Matija, pri tem! (In hvala za priznanje, da ste res neizprosni "sovražnik vseh rdečih odtentkov", kar vključuje vse, kar ni odeto v črno klerikalno haljo!)

Odda se

Mirnemu fantu se odda lepa zračna in svetla soba; Poizve se na 387 East 165 Street.

Proda se

Grocerija in mesnica v slovenski naselbini se proda za nizko ceno; proda se ker gremo v drugo trgovino; Vzame se tudi hranilne knjižice International posojilnice. — Za naslov se oglasite v uradu "Enakopravnosti".

PRODA SE HIŠA

za eno družino, 6 sob in kopalnice, centralna kurjava, cena samo \$2600

Hiša za dve družini, 4 sobe in kopalnice za vsako družino, centralna kurjava, cena \$4750

Plača se takoj na te hiše samo \$700, ostalo na lahka mesečna odplačila. Hiše se nahajajo v slovenski naselbini v Collinwood. Katerega rojaka veseli ustanoviti si lasten dom in si želi poštene postrežbe, naj se obrne na

Matt Petrovich
253 East 151st Street
Telephone: KEmore 2641—J.

Na Frigidaire, radios, kuhinjske peči, pralne stroje ter drugo pohištvo damo na Union Trust vloge 52%.

JERRY BOHINC
15704 Waterloo Road
KENmore 1282

OLD PEOPLE find way to keep breath wholesome

Halitosis (bad breath) quickly yields to Listerine, safe antiseptic and deodorant

Either because of stomach disturbances, food fermentation, or the wearing of false teeth, old people frequently have halitosis (bad breath). No wonder others consider them a nuisance.

But now Science has found that the regular use of Listerine will often overcome offensive mouth odors due to the fermentation of tiny bits of food on mouth, teeth, or dental plate surfaces.

This safe antiseptic and quick deodorant works quickly. It cleanses mouth, teeth, and gum surfaces. Halts fermentation and putrefaction, a major cause of odors, and then counteracts the odors themselves.

Try using Listerine every two or three days. See how much more wholesome it leaves your mouth. How it sweetens your breath. Lambert Pharmaceutical Co., St. Louis, Mo.

Don't offend others - Check halitosis with LISTERINE

De Luxe SINGER Electric

The greatest achievement in the design and construction of fine sewing machines. When closed the machine is entirely concealed, making a beautiful console table. See it on display at

SINGER

Erasmus Gorshe
1030 East 66th Place
Corner St. Clair
HEnd. 4245

THE KRICHMAN & PERUSEK FURNITURE

Dobite največ za vaše hranilne knjižice

POSOJILNIC

INVESTIRAJTE JIH V POHIŠTVO

Po sedanjih nizkih cenah, po katerih vam nudimo pohištvo, boste dobili najboljšje cene za knjižice

INTERNATIONAL ALI CUSTODIAN

POSOJILNIC

IZMENJAJTE VASE

HRANILNE KNJIŽICE

ZA

pohištvo, peči, radio, pralne stroje ali ledenice

IZMENJAJTE VASE \$20 DELNICE

NORTH AMERICAN BANKE

DOLAR ZA DOLAR.

THE KRICHMAN & PERUSEK FURNITURE CO

OPEN EVENINGS 15428 Waterloo Rd. PHONE KEMMORE 0164

NAZNANILO

Naznanjam, da sem otvoril novo Cities Service gasolinsko postajo na East 147 St. in Lake Shore Blvd. Imel bom vedno prvovrstno olje, gasolin in druge potrebščine za vaš avtomobil. Pridite me obiskat.

ANTHONY TOMAZIC
(Sin Mr. in Mrs. Tomazic, 17210 Groverwood Avenue)

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave., HEnderon 5811

on GAY WAY

- After That I-L Day
- It's A Lot To BS, MS, Ph. D.
- That Male-Female Question Again

WRITING THIS COLUMN after that Inter-Lodge Day affair at the Exposition Thursday is reason enough to cut it short—another mark chalked up on the success side of the league—

Joseph Zaversek, prominent attorney of Phoenix, Arizona, visited his mother here this week—Dr. A. L. Starce, the Direct Credit man, vacationing in Canada—Martin Debersek from Harwick, Pa., came here to attend the wedding of Jos. Ocvirk also of Harwick who was married to Miss Mary Spik—John Just, son John, wife Rose, Midway, Pa., and Mrs. Mary Erzen, Primrose, Pa., were other visitors—Dr. J. W. Mally vacationing—

Add births: Mr. and Mrs. Miklic, a son; Mr. and Mrs. Anton Lause, 1037 East 61 street, a daughter; Mr. and Mrs. J. Slapar, 6725 Bayliss avenue, a son; Mr. and Mrs. John Najniger, 14218 Thames avenue, a daughter—

Mansy Explained to Lottie

THE LECTURER must have been good. He attracted among his audience Mansy and Lottie, who were impressed by him, even if the lecturer mystified Mansy. He had several initials after his name.

"What's all this mean, Lottie?" Mansy asked. "The BS, the MS and the Ph. D."

"Why, Mansy, that's easy, you're listening to the main, ain't you? Why, BS means exactly what's you're thinkin' of, MS stands for more of it, and Ph. D., why that's the same, piled higher and deeper"

And Birk's next to the St. Clair Bath House is rapidly becoming the popular spot of the younger set—This week mine host displays a philosophical card. It reads: "If all men were as true to their country as some are to their wives—Goodbye Country!" Yes, the bartender will relate that many a man after reading that changes his mind about taking a third one and goes home—they'll also give you matches with trick rhymes on them—more and more neighborhood men are clicking with the Belgian Kiss dancers at the International Circle, which brings up that question—

Slovene Men Prettier Than Women?

THE QUESTION was opened a month ago and still it rings around as may be seen from this reply to the reply appearing here sometime ago:

Doesn't the chap who wrote in claiming our Slovene ladies are better looking than men seem to resent the original view largely because he seems to feel it's a fling at the Slovene males' superiority physically? Secondly, he holds a sentimental attachment that our ladies are the better looking? And so he believes it. Study his views. The apparent reasoning is in line with the above questions.

A truer appraisal of the Slovene sexes, as far as appearances go, would have to be in tune with opinions dwelling on appearances. And that job would have to be done unbiassedly.

Here I am refuting a view and I am one also agreeing that our ladies are the better "lookers."

LENGTH OF LIFE does not depend so much on the star under which one was born as it does on the color of traffic light on which one tries to cross the street.

Foreclosres Still High

Says E. C. Greenfield in Radio Talk Delivered Over WJAY

People when referring to the crisis, usually mark its beginning with the year of 1929, the year of the Wall St. crash.

When comparisons in bank deposits, factory production and general prosperity are made by economists and statisticians, 1926 is taken as their 100% banner year.

Yet in my opinion, 1926 marks the year when big business began to realize that something was wrong with their entire financial set-up and started a series of moves that rapidly led to the 1929 crash.

Nothing indicates this more clearly than an examination of foreclosures between the years of 1926 and 1930. My figures are according to Howard Whipple Green and published in his book, Real Property Inventory.

During these five years the bankers foreclosed a total of 15,659 properties in Cleveland.

This condition of mass foreclosure rose steadily year by year from 1,465 foreclosures in 1926 to 2,097 in 1927—3,085 in 1928—3,499 in 1929—5,312 in 1930.

This barometer to the average thinking person could only indicate one thing, and that was, that thousands of Cleveland's middle class and working class were meeting financial reverses.

With the courts foreclosing as rapidly as possible, it should have been a warning to the bankers that real estate was definitely on a decline. But not so our brilliant bankers. They took it as an indication of unprecedented land boom. They loaned vast sums of money to create hundreds of new buildings and subdivisions. In those same five years they created 34,298 new sublots.

Today Cleveland taxpayers are paying through the nose for relying upon the business judgment of these politicians and bankers. It was in those years following the world war that Cleveland piled up its great bonded indebtedness to improve that hudge real estate investment that today is bankrupting the community.

(Continued next week)

U Club Has Concert

Maksimovich brothers, students at Belgrade University now touring America and winning acclaim as the International Quartet, will give a concert for the benefit of the Yugoslav University Club scholarship fund, September 23 at the St. Clair National Home. Ralph Butala, president of the club, has charge of arrangements.

Teaches At Dayton U

Louis Saletal, brother of the Society of Mary, has been appointed professor of mineralogy and geology at the University of Dayton. He has just returned from a three-year post graduate course at the University of Fribourg, Switzerland. His brother, Anthony, is assistant principal of the Chaminade High School, Mineola, N. Y. His mother lives at 522 East 111 street.

ENAKOPRAVNOST
6231 St. Clair Avenue
Henderson 5811

ENGLISH SECTION

FRANK SODNIKAR, Editor

Carries All Official News of
Inter-Lodge League
SEPTEMBER 5, 1936

To Unveil Nyegosh Statue In Garden

Serbs will dedicate their contribution to the Yugoslav Cultural Garden of Cleveland with the unveiling of the statue of Nyegosh their Montenegrin king and poet, Sunday, September 6 at Rockefeller Park.

Dignitaries of the Serbian Orthodox church, leaders of American Serbs, high public officials and a bus load of Montenegrins from Denver, Colo., are expected to attend.

The statue will be unveiled at 10 a. m. A banquet will be held at the St. Clair National Home at 1:45 p. m., after which the Chicago Nyegosh dramatic players will dramatize the world-famous Nyegosh poem "Mountain Wreath."

The outstanding event of the day will be a radio broadcast at 1 p. m. which will be picked up by the National Broadcasting Co., carried thruout America and rebroadcast in Yugoslavia.

I-L Semi-Finals Set For Sunday, Sept. 13

Resting for the second week, the Inter-Lodge championship series will get under way next Sunday, September 13, with the Orels meeting the SNPJ Federations in the semi-finals. The game will be played at Gordon Park either in the morning or afternoon. Complete details will be published next week. The winners of the game will then meet the Pioneers for the championship on September 20.

The rest period was necessitated by the fact that the S. N. P. J.'s this week end are journeying to Library, Pa., to compete in the SNPJ National tournament.

Last week's game between the Orels and Pioneers which ended in the fourth with the Pioneers ahead was ruled a legal game, with the Pioneers winners.

Sponsor Festival

A Fall Festival will be sponsored by the Collinwood Better Business Association from September 2 to September 16. The wind-up of the Festival will be September 16 at 7 p. m. when a parade of floats, drill teams and bands will be held from East 144 street and St. Clair avenue to Waterloo road and East 165 street.

Cash prizes and merchandise of several thousand dollars will be distributed to best entries in the parade, as well as to buyers during the festival. Registrations for the parade are taken until September 12 by Joe Perusek, KE 0164 or James Grdina, KE 1235.

SSCU Opens 15th Conclave Here, Tues.

The 15th regular convention of the South Slavonic Catholic Union will begin at the St. Clair National Home, Tuesday morning, September 8. About 130 delegates are expected to attend. The meeting will take about a week to finish.

The official welcome to the delegates will be given Labor Day evening at the St. Clair National Home. Judge F. J. Lausche will be among the several speakers.

Social events, including a dance sponsored by the Cleveland English-speaking lodges on September 12, will be held every evening of the convention.

Pioneers Hosts to Etnas

The Pioneers of the Inter-Lodge will play hosts to the Etna, Pa., CFU team Sunday afternoon at Gordon Park. The game is scheduled for 2:30 p. m. The game will be played with the 12 inch ball. Last week the Pioneers played the Etnas in Kennywood Park, Pittsburgh at the Croatian Day and lost 5 to 3.

Wrong Club Dance

The Wrong Club is preparing for its Barn Dance which will be held September 12 at Manchuta's farm, Green road, one mile off Euclid Ave. Johnny Pecor's orchestra will play.

Lonely? Go Here...

Sunday
PICNIC of Soc. Club 28 at Zorn's, Bradley road.
25th ANNIVERSARY of lodge "Zavedni Sosedje," 158, S. N. P. J. at Society Home, Rechner avenue.

DEDICATION of Nyegosh bust by Serbian cultural garden at Yugoslav cultural garden, Rockefeller Park and a concert at the St. Clair National Home.

Cleveland Slovene Is Noted Musician

Albert M. Sego, who although 23 years old, has an interesting musical career was appointed instructor of orchestra and bands in Louisville (Ky.) public schools. He is a Slovene, living at 514 East 125 street. He graduated from Western Reserve University, School of Education, last June. He specialized in public school music. While attending Reserve he also studied at the Cleveland Institute of Music. He received a Bachelor of Science from both institutions.

He was assistant music director at the Cleveland Heights high school last year when the band and orchestra of the school won state and national contests. He has also been an instructor in three elementary schools.

He graduated from Glenville High school where he was on the track team for which he won two letters.

He plays the violin, cello, piano, flute and piccolo.

Sego also sang with the Cleveland Symphony orchestra and played with the Cleveland School of Education Quartet. The other three of the quartet are now with the Cleveland Symphony orchestra.

His hobby is amateur photography.

A 300 Already!

Picking up a mineralite for the first time this season and bowling in street shoes, Charley Lausche, star of the Waldorf pin squad last year, rolled a 300 game at Linsz Recreation Saturday. After finishing a 211 game, he rifled 12 strikes in a row for the 300 score, then added two more in his last game, a 257. This was the first 300 recorded this year at the alleys.

Gets 3,392 Signatures

Bertha Cerkvenik gathered 3,392 signatures for the candidacy of Judge Frank J. Lausche to the Common Pleas court, it was revealed this week, when the Judge's petitions were filed with a record number of names, 39,167. This is the greatest number any candidate for judge filed at any time.

Engagements Announced

Josephine Luzar, daughter of Mr. and Mrs. Luzar, 1035 East 69 street became engaged to Joseph Blatnik, 15704 Trafalger avenue.

Dorothy Osolin, daughter of Mrs. Louise Osolin, East 157 street became engaged to Henry Lauther, 1485 Larchmont road.

Mihalic With Senators

Johnny Mihalic, former Cleveland sandlotter who played with Chattanooga in the Southern Association, has been recalled by the Washington Senators and reported Tuesday.

Three Slovene Boys To Be Indian Papooses Most Of Sandlotters Signed Are Slovene

Three more Slovene sandlotters soon will join the list of Slovene pro players which is rapidly growing to enormous proportions, according to the sandlot grapevine flashes this week.

Timmy Posenel, flashy third baseman of the class "C" St. Benedicts, will be signed up by the Indians in a few weeks. He has been watched by Laddie Placek, Indian scout and by Boston Red Sox scouts for several weeks. Placek considers him one of the best base runners ever developed on the sandlots. Placek, incidentally is a friend of Heinie Martin, Inter-Lodge prexy.

Posenel's teammate John Koncan, second baseman, is also being looked over and my be signed any day.

Mickey Malovic, former Serb

basketball player and pitcher with the Mom's Lunch of "C" which is managed by Klinec of the I-L Socas, may be tagged by Cleveland in a short time. He has won eight straight games this season.

The three will be joining a big company of Slovene sandlotters already in the big time or close to it. The list includes Joey Kuhel, Adolph Jalen, Johnny Mervar, Doljack, Frankie and Johnnie, John Mihalic, Carl Valentine, Pavlovic, Golobic and Dolence. Of these many have been Inter-Lodge performers in their time.

The list bears out the statement made to the editor of this sheet by an Indian scout that "Slovenes are bound to be good ball players, tho I don't know why that should be."

Here Comes The... 3000 See Inter-Lodge Program At Expo

This morning Mary Smole daughter of Mrs. Smole, Spencer avenue became the bride of Edward Henkal. Immaculate Conception church was the scene of the marriage.

Edward Zgonc, former basketballer with the Spartans and George Washingtons of the Inter-Lodge married Frances Kozel, 1418 East 40 street this morning at St. Vitus church.

Betty Bogatay and Louis Jartz, popular Comrades and members of the Socialist Club 27 were married in Erie, Pa., last Saturday. They are at home at 15202 Arcade avenue.

Labor Day was chosen for the marriage of Rose Skully, 6313 St. Clair avenue and Louis Tisovec, 995 Maude street.

Pauline Doty and Louis Mack, 1194 East 71 street were married this morning.

Frances Gole, 14614 Sylvia avenue, was married this morning to Joseph Kovac, owner of the New Fashion Dry Cleaning.

St. Clair Bath Has Open House, Sept. 15

The St. Clair Bath House will have Open House Tuesday, September 15, it was announced this week by the management. Elaborate plans are being made for that day to demonstrate to the neighborhood that the Bath House serves the community in many ways.

The lobby will have an exhibit of Clay Modeling, Boy Scouts, Sea Scouts, First Aid and Handcraft. Drill teams, such as the Slovene Sokols, tumbling, apparatus drills, hand balancing will be demonstrated in the gymnasium. It is expected to get Ed Henig, national club swimming champion as an attraction.

Travel to Pennsy

Many Clevelanders are expected to leave for Pittsburgh, Pa., tomorrow to participate in a three-day SNPJ affair in Pittsburgh and neighboring hamlets. The Inter-Lodge S. N. P. J. Federation team will go there to participate in the SNPJ baseball tournament.

Spinster Dinner

The Hippler Gaurds, W. C. 110, entertained Fanny Poje Huntmere avenue at a Spinster Dinner Thursday evening at the Southern Tavern.

Covers were laid for thirteen. The centre piece was a lovely arrangement of yellow and white flowers in a low blue bowl. The bride-to-be wore a corsage of gardenias.

Miss Poje has been an active member of the Hippler Gaurds since the inception of the team and Secretary for the last three years.

New Address

Miss Mary Krizmancic, secretary of the Comrades, SNPJ has moved to 1552 Claremont road. She will be at the new Comrade office in the old building of the St. Clair National Home every Tuesday and Friday evening.

SSPZ Olympics In Chicago, To

The Slovene Progressive Benefit Society will start annual Olympics today in Chicago and continue them Sunday and Monday. The prior order Vrtec will participate in the Olympics for the time this year. Over 200 athletes are expected to compete. Cleveland Spartans and pianists are entered in the ball and track competitions. The track events will be under the supervision of the Amateur Union.

Dances, movies and are other events planned three-day program.

Two Sports Figures To Aisle It To

And add the lengthy of local boys that hooped it of the centre of recent of the names Frances and Rudolph p.o.r.c. be known as a ter.

Neither of two need a production of local basketball fans. The bride-to-be at one time member of the champion Sokol cage quint which rampant in the Inter-Lodge loop for several years in cession. Her feats on the ball diamond are not yet ten. The equally "charming and proficient bridegroom is now one of the star players on the local sandlots. Present is a member of the bart Jewelers nine in Cleveland and is recognized as one of the leading hitters in the circuit too is a cager of more than ordinary repute.

The wedding rites were formed this morning at St. Vitus church. A reception will be held evening at the Slovene National Home.

Others in the wedding will be Joe Primosch, Peck, Emily Zele, William flant, Albert Kopore and Slavcar.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

Part of the dedication of the Serbian Basketball Federation will meet in Cleveland afternoon to chart an important topic to be discussed is the proposed Softball Division which is expected to under way next summer.

TUXEDO RENTAL
For Weddings and other Formal Occasions
Gornik's
6217 ST. CLAIR AVE

SVETE'S FLOWER SHOPPE
Miss Frances Svete, Prop.
6120 St. Clair Avenue
Henderson 4814
Flowers for all occasions.
Reasonable prices—Prompt service

THE WRONG CLUB
PRESENTS
A FALL BARN DANCE
Next Saturday, September 12, 1936.
Johnny Pecor's orchesra
Mocilnikar's Farm, Green Rd., 1 mile south of Euclid Ave.
ADMISSION 25 cents
Follow direction signs along Euclid Avenue and Green Road

YOUNG MEN & WOMEN!
Join our bowling leagues now being formed and have a clean, healthy pastime in the fall and winter months!
See Joe Pozelnik at the
CLAIR-DOAN BOWLING ALLEYS
10322 St. Clair Avenue

Johnny Pecor
Amateur Night
every Tuesday evening
AT
Euclid Ball Room
East 222 Street and Shore Blvd.
??Can you sing, dance or...
Just come any Tuesday
try for a cash prize
WEDNESDAYS and THURSDAYS
PECOR'S ORCHESTRA
Commodores 12 pc. band every day, Saturday and Sunday
Wednesday and Friday Social Dancing
MEN 25c, LADIES 15c
DANCING UNTIL 12:30 A.M.
BIG JAMBOREE LAST DAY NITE